

HOTĂRÂREA CURȚII

7 iulie 1992*

Mario Vicente Micheletti și alții împotriva Delegación del Gobierno en Cantabria

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de Tribunal Superior de Justicia de Cantabria)

„Drept de stabilire – Beneficiari - Dublă cetățenie”

Cauza C-369/90

În cauza C-369/90,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Tribunal Superior de Justicia din Cantabria (Spania) pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

Mario Vicente Micheletti și alții

și

Delegación del Gobierno en Cantabria

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolelor 3 litera (c), 7, 52, 53 și 56 din Tratatul CEE, precum și a Directivei nr. 73/148/CEE a Consiliului din 21 mai 1973 privind eliminarea restricțiilor de circulație și ședere în cadrul Comunității pentru resortisanții statelor membre referitor la stabilirea și prestarea de servicii (JO 1973, L 172, p. 14), și a dispozițiilor corespunzătoare ale legislației secundare privind libertatea de circulație și de stabilire a persoanelor,

CURTEA,

compusă din domnii O. Due, președinte, F. A. Schockweiler, F. Grévisse și P.J.G. Kapteyn, președinți de cameră, G. F. Mancini, C. N. Kakouris, J.C. Moitinho de Almeida, G.C. Rodríguez Iglesias, M. Díez de Velasco, M. Zuleeg și J. L. Murray, judecători,

avocat general: domnul G. Tesauró

grefier: domnul H. A. Rühl, administrator principal

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

– pentru domnul Mario Vicente Micheletti, de către doamna María del Carmen Simón-Altuna Moreno, Procuradora de los Tribunales și Miguel Trueba Arguiñarena, avocat în Baroul din Cantabria;

– pentru guvernul spaniol, de către domnii Carlos Bastarreche Sagües, director general pentru coordonare juridică și instituțională comunitară și Antonio Hierro Hernández-Mora, Abogado

* Limba de procedură: spaniola.

del Estado, membru al serviciului juridic al statului pentru contencios în fața Curții de Justiție, în calitate de agenți,

– pentru guvernul italian, de către domnul profesor Luigi Ferrari Bravo, șef al serviciului de contencios diplomatic al Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent, asistat de către domnul Pier Giorgio Ferri, avvocato dello Stato;

– pentru Comisia Comunităților Europene, de către domnii Étienne Lasnet, consilier juridic și Daniel Calleja, membru al serviciului juridic, în calitate de agenți,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale reclamantului în acțiunea principală, ale guvernului spaniol, reprezentat de către doamna Gloria Calvo Díaz, în calitate de agent și ale Comisiei, în ședința din 3 decembrie 1991,

după ascultarea concluziilor avocatului general, prezentate în ședința din 30 ianuarie 1992,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin ordonanța din 1 decembrie 1990, primită la Curte la 14 decembrie 1990, Tribunal Superior de Justicia din Cantabria (Spania) a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, o întrebare preliminară privind interpretarea articolelor 3 litera (c), 7, 52, 53 și 56 din Tratatul CEE, precum și a Directivei nr. 73/148/CEE a Consiliului din 21 mai 1973 privind eliminarea restricțiilor de circulație și ședere în cadrul Comunității pentru resortisanții statelor membre referitor la stabilirea și prestarea de servicii (JO L 172, p. 14).

2 Această întrebare a fost adresată în cadrul unui litigiu între domnul Mario Vicente Micheletti și Delegación del Gobierno din Cantabria. Domnul Micheletti deține dublă cetățenie argentiniană și italiană, aceasta din urmă fiind dobândită în temeiul articolului 1 din Legea nr. 555 din 13 iunie 1912 (GURI din 30 iunie 1912), care, în versiunea sa modificată de articolul 5 din Legea nr. 123 din 21 aprilie 1983 (GURI din 26 aprilie 1983), prevede că este cetățean italian fiul unui tată italian sau al unei mame italiene.

3 Rezultă din ordonanța de trimitere că domnului Micheletti i s-a acordat de către Ministerul Educației și Științelor din Spania, la 13 ianuarie 1989 și în conformitate cu un acord de cooperare culturală hispano-argentinian, omologarea titlului său universitar de odontolog obținut în Argentina. La 3 martie 1989, acesta a solicitat administrației spaniole acordarea unui permis provizoriu de rezident comunitar, prezentând un pașaport italian în curs de valabilitate, eliberat de către Consulatul Italiei în Rosario (Argentina). La 23 martie 1989, administrația spaniolă i-a eliberat permisul solicitat pentru o perioadă de valabilitate de șase luni.

4 Înainte de expirarea perioadei menționate anterior, domnul Micheletti a solicitat administrației spaniole acordarea unui permis de ședere definitiv de resortisant comunitar cu scopul de a se stabili în Spania ca odontolog. Întrucât această cerere, precum și acțiunea administrativă formulată ulterior au fost respinse, domnul Micheletti a introdus o acțiune în fața instanței de trimitere pentru anularea deciziei administrației, recunoașterea dreptului său de a obține permisul de ședere de resortisant comunitar care să îi permită să exercite activitatea menționată precum și eliberarea de permise de ședere pentru membrii familiei sale.

5 Este necesar să se sublinieze că refuzul administrației spaniole era întemeiat pe articolul 9 din Codul civil spaniol, conform căruia, în caz de dublă cetățenie, și atunci când niciuna dintre acestea nu este cetățenia spaniolă, trebuie să prevaleze aceea care corespunde reședinței obișnuite care precede sosirea persoanei interesate în Spania, fie, pentru reclamantul în acțiunea principală, cetățenia argentiniană.

6 Estimând că soluționarea litigiului necesita o interpretare a dreptului comunitar, instanța de trimitere a decis să suspende judecata și să sesizeze Curtea cu privire la următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 3 litera (c), articolele 7, 52, 53 și 56 din Tratatul CEE, precum și Directiva 73/148/CEE și dispozițiile corespunzătoare din legislația secundară privind libertatea de circulație și de stabilire a persoanelor pot fi interpretate în sensul că acestea sunt compatibile cu și permit, prin urmare, punerea în aplicare a unei legislații interne care nu recunoaște «drepturile comunitare» inerente calității de resortisant al unui stat membru al CEE doar pe motiv că persoana interesată are, de asemenea, cetățenia unei țări terțe, care a fost locul reședinței sale obișnuite, a ultimei sale reședințe sau a reședinței sale efective ?”

7 Pentru o prezentare mai detaliată a faptelor din acțiunea principală, a derulării procedurii, precum și a observațiilor scrise prezentate Curții, se face trimitere la raportul de ședință. Aceste elemente din dosar sunt reluate în cele ce urmează numai în măsura în care sunt necesare pentru raționamentul Curții.

8 Prin întrebarea preliminară, instanța de trimitere urmărește, în esență, să afle dacă dispozițiile dreptului comunitar privind libertatea de stabilire se opun faptului că un stat membru refuză beneficiul acestei libertăți resortisantului unui alt stat membru care deține, în același timp, cetățenia unei țări terțe, pe motiv că legislația statului membru gazdă îl consideră drept resortisant al țării terțe.

9 Pentru a răspunde la întrebarea preliminară, este necesar să se sublinieze că articolul 52 din tratat acordă beneficiul libertății de stabilire persoanelor care au calitatea de „resortisant al unui stat membru”.

10 Definirea condițiilor de achiziție și de pierdere a cetățeniei intră sub incidența, în conformitate cu dreptul internațional, a competenței fiecărui stat membru, competență care trebuie exercitată cu respectarea dreptului comunitar. Dimpotrivă, nu este de competența legislației unui stat membru să limiteze efectele atribuirii cetățeniei unui alt stat membru, necesitând o condiție suplimentară pentru recunoașterea acestei cetățenii în vederea exercitării libertăților fundamentale prevăzute de tratat.

11 Prin urmare, o interpretare a articolului 52 din tratat potrivit căreia, atunci când un resortisant al unui stat membru deține, în același timp, cetățenia unei țări terțe, celelalte state membre pot supune recunoașterea calității de resortisant comunitar unei condiții precum reședința obișnuită a persoanei interesate pe teritoriul primului stat, nu poate fi admisă.

12 Această concluzie se impune cu atât mai mult cu cât admite o astfel de posibilitate ar avea drept consecință faptul că domeniul de aplicare personal al normelor comunitare privind libertatea de stabilire ar putea varia de la un stat membru la altul.

13 În conformitate cu această interpretare, Directiva 73/148 prevede faptul că statele membre admit pe teritoriul lor persoanele vizate la articolul 1 din această directivă prin simpla

prezentare a unei cărți de identitate sau a unui pașaport (articolul 3) și eliberează aceleși persoane, precum și acele menționate la articolul 4, permisul sau autorizația de ședere, în special în momentul prezentării unui document pe baza căruia aceștia au intrat pe teritoriul lor (articolul 6).

14 Prin urmare, de îndată ce persoanele interesate prezintă unul din documentele enunțate în Directiva 73/148 în scopul stabilirii calității sale de resortisant al unui stat membru, celelalte state membre nu au dreptul de a contesta această calitate, pe motiv că persoanele interesate ar deține, de asemenea, cetățenia unei țări terțe care, în temeiul legislației statului gazdă, are întâietate asupra celei a statului membru.

15 Prin urmare, este necesar să se răspundă la întrebarea preliminară că dispozițiile dreptului comunitar privind libertatea de stabilire se opun ca un stat membru să refuze beneficiul acestei libertăți resortisantului dintr-un alt stat membru care deține, în același timp, cetățenia unei țări terțe, pe motiv că legislația statului membru gazdă îl consideră drept resortisant al țării terțe.

Cu privire la cheltuielile de judecată

16 Cheltuielile efectuate de către guvernele spaniol și italian, precum și de către Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de Tribunal Superior de Justicia de Cantabria, prin ordonanța din 1 decembrie 1990, hotărăște:

Dispozițiile dreptului comunitar privind libertatea de stabilire se opun ca un stat membru să refuze beneficiul acestei libertăți resortisantului dintr-un alt stat membru care deține în același timp cetățenia unei țări terțe, pe motiv că legislația statului membru gazdă îl consideră drept resortisant al țării terțe.

Due	Schockweiler	Grévisse	Kapteyn
Mancini	Kakouris	Moitinho de Almeida	
Rodríguez Iglesias	Díez de Velasco	Zuleeg	Murray

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 7 iulie 1992.

Grefier
J.-G. Giraud

Președinte
O. Due